

Miika Sortila

VÄLIINPUTOAJIEN JOUKKO

Yhdysvaltalaisen lehdistön kuvaus sotilaspappien toiminnasta ja roolista Vietnamin sodassa

Miika Sortila: Väliinputoajien joukko
Kandidaatintutkielma
Tampereen yliopisto
Historian tutkinto-ohjelma
Huhtikuu 2022

Tiivistelmä

Tässä kandidaatintutkielmassa tarkastellaan Vietnamin sodan yhdysvaltalaisten sotilaspappien roolia, työnkuvaa ja toimintaa. Samalla tutkimuksen kohteena on se, millä tavalla tutkimuksessa hyödynnetyt lehdet kuvaavat artikkeleissaan itse Vietnamin sota. Tutkimusaineistona tutkielmassa hyödynnetään vanhoja yhdysvaltalaisten sanomalehtien artikkeleita, jotka sijoittuvat ajallisesti vuosien 1965 ja 1969 välille. Näihin lukeutuu taustaltaan hyvin erilaisia lehtiä, sillä tutkielmaan on valittu muun muassa Yhdysvaltojen maavoimien virallinen tiedotuslehti ja myös erilaisten uskonnollisten ryhmittymien julkaisemia lehtiä. Valitut lehdet ovat ympäri Yhdysvaltoja. Sanomalehtien ohella työssä hyödynnetään sekä sotilaspappeihin että Vietnamin sotaan liittyvää tutkimuskirjallisuutta. Osa tutkimuskirjallisuudesta on Vietnamissa palvelleiden sotilaspappien elämästä ja toiminnasta kertovia omaelämäkertoja. Kandidityössä hyödynnetään teoreettisena lähtökohtana sisällönanalyysiä, jonka kautta valittuja artikkeleita tarkastellaan. Keskeisenä tavoitteena on peilata artikkelien sisältöä ja valitsemani tutkimuskirjallisuutta toisiinsa. Tämän avulla on helppo saada selville, millaista kuvaa nämä artikkelit välittävät sotilaspappien toiminnasta.

Itse työ koostuu johdannosta, kahdesta käsittelykappaleesta ja yhteenvedosta. Käsittelykappaleet on osittain jaettu muutamaan alalukuun, joissa artikkeleita tarkastellaan teemoittain. Nämä teemat ovat liikkuvuus, sotilaspapin rooli ja suhtautuminen Vietnamin sotaan. Tämän kandidityön avulla itse Vietnamin sodasta paljastuu hyvin uusia puolia, jotka eivät välttämättä muuten olisi tulleet esille. Sotilaspapit olivatkin Vietnamin sodassa avainasemassa, sillä he liikkuivat paljon joukkojen mukana ja keskustelivat tavallisten sotilaiden kanssa hyvin paljon. Rooliltaan sotilaspastorit sijoittuivatkin sotilaiden ja siviilien välimaastoon. Tästä tulee myös kandidaatintutkielmani nimi Väliinputoajien joukko.

Avainsanat: Sotilaspapit, Vietnamin sota, Lehdistö, Sanomalehdet, Yhdysvallat.

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

Sisällys

Tiivistelmä	1
Johdanto	2
1. Sotilaspapit Yhdysvaltojen asevoimissa	5
2. Vietnamin sota ja media.....	9
2.1	10
2.2	12
2.3	16
3. Yhteenveto	18
Lähdeluettelo	20

Johdanto

Valitsin tutkielmani aiheeksi yhdysvaltalaiset sotilaspappien toiminnan ja roolin Vietnamin sodassa. Tässä kandityössäni tarkoituksena on tarkastella, millaista sotilaspappien työ oli ja millä tavalla tätä työtä kuvattiin erilaisissa yhdysvaltalaisissa sanomalehdissä. Vietnamin sota, jota käytiin vuosina 1955–1975 eskaloitui kylmän sodan aikana lopulta täysimittaiseksi sodaksi. Vietnamin sodassa kaikkiaan 58 000 yhdysvaltalaista sotilasta menetti henkensä.¹ Erityisesti vuonna 1968 tapahtunut TET-offensiivi oli Vietnamin sodan käännekohta, jossa Yhdysvalloille selvisi tappion todennäköisyys.² Tässä offensiivissa Pohjois-Vietnamin joukot hyökkäsivät koordinoitusti Yhdysvaltojen joukkoja vastaan.³ Vietnamin sota on samalla monesti pidetty ensimmäisenä televisiosotana, jossa sotatapahtumat tulivat tv:n välityksellä suoraan ihmisten kotisohville. Monilta osin Vietnamin tapahtumat vaikuttavat USA:ssa edelleen, sillä sodasta tuli iso häpeätahra USA:n sotahistoriaan. Tähän häpeään vaikuttivat erityisesti sodan tarkoituksettomuus ja sen seurauksena sotilaiden tekemät sotarikokset ja muut siviileihin kohdistuneet julmuudet.

Tavallisten sotilaiden ohella myös sotilaspapit kärsivät menetyksiä, sillä kaikkiaan 16 sotilaspastoria sai surmansa.⁴ Juuri sotilaspappien osalta Vietnamin sota oli merkittävästi haastavampi kuin toinen maailmansota. Toisen maailmansodan aikana Yhdysvaltain kansa oli vahvasti koko sodan ajan yhtenäisenä rintamana tukemassa omia joukkojaan. Vietnamin sodassa taas kaikki Yhdysvaltojen kansalaiset eivät olleet enää yhtä yhtenäisesti sodan takana. Tähän vaikutti erityisesti yhä pitkittyvä sota ja yhdysvaltalaisten sotilaiden tekemät sotarikokset. Näiden ohella merkittävällä tavalla vaikutti myös toisen maailmansodan jälkeen alkanut uskonnollinen, kulttuurinen ja yhteiskunnallinen jakautuminen. Erityisen keskeisessä osassa tässä jakautumisessa olivat sodan jälkeen syntyneet ns. suuret ikäluokat, jotka eivät omaksuneet kaikkia vanhempiensa tarjoamia arvoja. Nuoret omaksuivat sen sijaan sodanvastaisen ajattelutavan, joka kulminoitui erityisesti Vietnamin sodan vastustamisessa. Sodanvastaiset protestit alkoivat levitä vuodesta 1964 alkaen yliopistoilta kaupunkeihin, ja samalla ne tulivat yhä näkyvämmäksi osaksi Yhdysvaltalaista yhteiskuntaa.⁵ Tutkimusten mukaan nämä mielenosoitukset alkoivat nuorten uskosta osallistuvaan demokratiaan, ja mahdollisuuteen aikaansaada poliittista muutosta.⁶ Sodanvastaisten nuorten harmiksi monet kuitenkin kannattivat sodan jatkamista, sillä he pelkäsivät kommunismin leviämistä Aasiassa ja samalla Neuvostoliiton vallan kasvua. Kaiken kaikkiaan Yhdysvaltojen kansakunta oli

¹ Spector, R. H. 2021. *Vietnam War*. *Encyclopedia Britannica*.

² Whitt, Jacqueline. 2014. S.46

³ Us involvement in the Vietnam war: The Tet offensive. Milestones in the history of us foreign relations. Luettu 15.3.2022

⁴ Chaplains on the wall. Vietnam war veterans memorial fund. Luettu 4.10.2021

⁵ Editors of history.com. "Vietnam war protests". 22.2.2010. Luettu 2.9.2021

⁶ Young, Marilyn & Buzzanco, Robert. 2002. S.384

jakautunut Vietnamin sodan myötä. Sotilaspapeille tämä yhteiskunnan kahtiajakautuminen ei ollut kovinkaan hyvä asia, sillä erityisesti yhdysvaltaisten sotilaiden sotarikosten tullessa ilmi, sotilaspapit saivat kovaa kritiikkiä kotirintamalla.

Tässä tutkielmassa tarkoituksena on tarkastella sotilaspappien työtä amerikkalaisten sanomalehtien avulla. Tärkeimpänä tutkimuskysymyksenä on: Millä tavalla yhdysvaltaisten sotilaspappien työnkuvaa ja roolia kuvataan Vietnamin sodan aikaisissa yhdysvaltalaisissa sanomalehdissä? Samalla pyrin tutkimaan, millaiset teemat korostuvat näissä artikkeleissa ja miten ne myös kuvaavat Vietnamin sotaa itsessään. Alun perin tutkimuksessa tarkoitukseni oli hyödyntää sotilaspappien haastatteluita ja digitoituja kirjeitä, mutta lopulta päädyin seminaarin ohjaajan kanssa hyödyntämään vanhoja lehtiä. Tulen hyödyntämään tutkielmassani seuraavia lehtiä: *Army Digest*, *Catholic Northwest Progress*, *National City Star News* ja *The Military Chaplain*. Nämä kaikki lehdet ovat digitoituja ja löydetty internetistä erilaisista ulkomaisista digitaaliarkistoista. Tutkielmani aihetta eli Vietnamin sodan amerikkalaisia sotilaspappeja on tutkittu akateemisesti monilta osin. Yhtenä esimerkkinä tästä on Jacqueline E. Whittin kirjoittama opinnäytetyö *American military chaplains and the Vietnam war*. Tämä sama opinnäyte on myös julkaistu kirjana. Omassa kandidattutkielmassani käytän edellä mainittua kirjaa, joka löytyi e-kirjana Tampereen yliopiston kirjastosta. Akateemisten tutkimusten ohella sotilaspapeista on kirjoitettu myös muunlaista tekstiä. Hyvinä esimerkkeinä tästä ovat muun muassa erilaiset muistelmateokset ja elämäkerrat. Tässä tutkielmassa onkin tarkoituksena käyttää näistä muutamia. Näitä ovat esimerkiksi James Johnsonin kirjoittama kirja *Combat Chaplain. A thirty year Vietnam battle*. Muun tutkimuskirjallisuuden osalta käytän tulevassa kandidaatintutkielmassani myös kirjallisuutta, joka käsittelee Yhdysvaltojen uskonnollista historiaa. Tästä hyvänä esimerkkinä on Patrick Allitin kirja *Religion in America since 1945*. Koska tässä tutkielmassa materiaalina on sanomalehtien artikkeleita, hyödynnän näiden edellä mainittujen artikkeleiden käsittelyssä sisällönanalyysiä. Sisällönanalyysissä pyritään muun muassa tarkastelemaan, millaisia asioita ja teemoja tekstissä käsitellään.⁷ Mielestäni sisällönanalyysi on juuri oikea menetelmä vanhojen sanomalehtien analysointiin.

Kandidaatintyöni tulee noudattamaan seuraavanlaista rakennetta: Ensimmäinen kappale on luonteeltaan taustoittava, sillä käyn siinä lyhyesti läpi Yhdysvaltojen sotilaspappien historian ennen Vietnamin sotaa ja Vietnamin sodan aikana. Toisessa kappaleessa käsitelen valitsemiani artikkeleita vanhoista amerikkalaisista sanomalehdistä. Nämä valitsemani lehdet ovat ajallisesti

⁷ Kallinen, Timo & Kinnunen, Taina. Etnografia. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto

vuosien 1965 ja 1969 väliltä. Kolmannessa kappaleessa esittelen saadut tutkimustulokset ja teen näistä tuloksista yhteenvedon.

1. Sotilaspapit Yhdysvaltojen asevoimissa

Yhdysvaltojen asevoimilla on takanaan pitkä historia ja samalla myös Yhdysvaltojen sotilaspappien historia on ollut pitkä. Virallisesti kongressi virallistikin sotilaspapit osaksi asevoimia 29.7.1775. Noin kuukautta aikaisemmin samainen kongressi oli luonut Yhdysvalloille myös omat asevoimat, joka koostui tuolloin vain yhdestä ainoasta puolustushaarasta. Kuitenkin jo ennen tätä sotilaspapit olivat pitkään olleet osa tärkeä taistelevia joukkoja. Sotilaspappien tärkeyttä korostettiin erityisesti moraalisilla seikoilla. Tästä hyvänä esimerkkinä on muun muassa George Washington, joka näki pappien toiminnan tärkeänä ojennettaessa kurittomia sotilaita.⁸ Washington katsoi sotilaspappien ehkäisevän erityisesti kiroilua, juoppoutta ja muunlaista huonoa käytöstä.⁹ Alusta asti sotilaspastorien tulikin olla hyvänä esimerkkinä, joka omalta osaltaan parantaisi myös joukkojen mainetta muiden silmissä. Moraalisen kasvatuksen ohella pappien tehtäviin kuuluikin myös monia muita hyvin käytännöllisiä tehtäviä. Varhaiset amerikkalaiset sotilaspapit vastasivatkin pitkälti omien joukkojensa lääkintähuollosta ja opetuksesta. Hengellinen työ oli myös tärkeä osa heidän toimenkuvaansa, johon kuului erityisesti isänmaallinen julistaminen.¹⁰ Sotilaspappien toiminta alkoi vuosikymmenten kuluessa vakiintumaan. Tärkeimpänä virstanpylväänä voi pitää vuotta 1791, jolloin ensimmäinen sotilaspastori palkattiin asevoimiin. Tuohon asti papit olivat toimineet vapaaehtois pohjalta, ja monet näistä papeista edustivat lähes kaikkia kristinuskon haaroja. Enemmistö oli kuitenkin anglikaaneja, mihin oli suurimpana syynä Yhdysvaltojen menneisyys Ison-Britannian siirtomaana.

Pappien määrä pysyi melko alhaisena aina Yhdysvaltojen sisällissotaan asti, jolloin Unionilla oli kaikkiaan 2500 palkattua sotilaspappia. Vuoden 1861 sisällissodan jälkeen pappien toiminta jatkui hyvin heikkona.¹¹ Ennen ensimmäiseen maailmansodan alkamista, sotilaspappien toiminta Yhdysvalloissa alkoi vähitellen laajentua ja modernisoitua. Tämä näkyi konkreettisimmin myös muiden uskontokuntien edustajien määrän kasvuna. Asevoimiin liittyi muun muassa juutalaisia ja katolisia. Presidentti Theodore Roosevelt kannatti sotilaspastorien toiminnan ammattimaistamista ja virallistamista, minkä takia vuonna 1909 luotiin sotilaspappien johtokunta. Tämän johtokunnan tarkoituksena oli antaa erilaisia suosituksia ja kehittää toimintaansa. Tämä päättävä elin tuli

⁸ Karsten, Peter. (2005). S. 112

⁹ Johnston, D. M. (2009). S.26

¹⁰ Karsten, Peter. 2005. S.112

¹¹ Johnston, D. M. (2009). S.26

tarpeeseen, sillä ensimmäisen maailmansodan takia sotilaspappien määrä lisääntyi huomasti. Ensimmäisen maailmansodan aikana kaikkiaan 2400 sotilaspappia palveli eri rintamilla. Heidän tehtäviinsä kuului muun muassa erilaiset kirkolliset toimitukset, kaatuneiden sotilaiden hautaaminen ja hautapaikkojen sijaintien rekisteröinti. Tehtäväkenttä olikin jo tuohon aikaan hyvin monipuolinen, eikä se koostunut pelkästään opetuksesta ja kirkollisten toimitusten toimittamisesta.¹² Sotilaspapit virallistettiin osaksi Yhdysvaltojen asevoimia vasta ensimmäisen maailmansodan jälkeen vuonna 1920.¹³ Vuonna 1926 julkaistiin ensimmäinen sotilaspappien virallinen käsikirja nimeltään *The chaplain: His place and duties*. Tässä käsikirjassa papeille annettiin ohjeita niin hengelliseen ajatteluun kuin käytännön työhön.¹⁴ Toinen maailmansota lisäsi pappien määrää merkittävästi, ja kaikkiaan 11 000 pappia yli 40 eri uskonnollisesta ryhmästä palveli osana Yhdysvaltojen asevoimia.¹⁵ Sotilaspappien työ ei toisen maailmansodan aikana rajoittunut pelkästään hengelliseen työhön, vaan mukana oli myös valistuksellista toimintaa. Lähes samalla tavalla kuin George Washingtonin aikaan pappien tuli myös 1940-luvulla pitää huolta omalla toiminnallaan sotilaista, ehkäistä huonoa käytöstä ja siveettömyyttä. Sotilaspastorien harjoittama valistus ei rajoittunut ainoastaan Tyynenmeren ja Euroopan sotatantereille, vaan toimintaa oli myös kotirintamalla. Yhtenä merkittävimmistä työmuodoista olikin esimerkiksi radion kautta tapahtuva valistus, jossa pääosassa oli fiktiivinen sotilaspastori nimeltä ”Chaplain Jim”. Tämän saippuaopperamaisen ja fiktiivisen ohjelman tarkoituksena oli muistuttaa kotirintamalla olleita naisia ja nuorisoa sopivasta moraalista. Rintamalla olleet sotilaspastorit valistivat ja ohjasivat miehiä kohti säädyllistä elämää.¹⁶

Toisen maailmansodan jälkeen sotilaspappien työn arvostus oli huipussaan, mikä omalta osaltaan kertoi heidän työnsä onnistumisesta. Esimerkiksi Yhdysvaltojen maavoimien esikuntapäällikkö Dwight Eisenhower ei olisi halunnut kotiuttaa maavoimien sotilaspappeja sodan päätyttyä, koska Eisenhower piti heidän työtään todella tärkeänä. Myös presidenttinä ollessaan hän ylisti pappien panosta Korean sodassa ja piti uskontoa tärkeänä tekijänä yhdysvaltalaisessa yhteiskunnassa.¹⁷ Sotilaspappien toiminnassa erityisesti 60-luku oli monelta osin hyvin hankalaa ja samalla käänteentekevää aikaa. Amerikkalainen yhteiskunta oli suurten ikäluokkien aikuistumisen myötä hiljalleen maallistumassa ja samalla jakaantumassa kahtia.¹⁸ 60-luvulta lähtien yhä useampi yhdysvaltalainen identifioi itsensä ateistiksi. Samaan aikaan protestanttisten kirkkojen väkimäärä

¹² Karsten, Peter. 2005. S.113

¹³ Johnston, D. M. (2009). S.26

¹⁴ Stahl, Ronit. 2017. S.55

¹⁵ Karsten, Peter. 2005. S.113

¹⁶ Stahl, Ronit. 2017. S.107–108

¹⁷ Stahl, Ronit. 2017. S.138

¹⁸ Loveland, Anne. 2014. S. XVI

alkoi laskea Yhdysvalloissa.¹⁹ Erityisesti kommunismin pelko yhdisti etenkin liberaalit ja konservatiiviset uskovaiset, sillä kommunismin ja sen myötä ateismin katsottiin uhkaavan heidän uskonnonvapauttaan.²⁰ Nämä kaikki edellä mainitut yhteiskunnalliset muutokset vaikuttivat hyvin merkittäväällä tavalla sotilaspappien toimintaan. Saman asian tuo esille Anne Loveland kirjassaan *Change and Conflict in the U.S. Army Chaplain Corps Since 1945*. Lovelandin mukaan erityisesti Vietnamin sodalla oli sotilaspappien ja muun uskonnollisuuden kannalta todella perusteellinen vaikutus, joka ei kaikilta osin ollut positiivinen.²¹

60-luvulta alkaen Yhdysvallat ryhtyi sotimaan yhä tiiviimmin Vietnamin, ja myös joukkojen määrä kasvoi voimakkaasti. Samalla myös sotilaspappeja alkoi saapua maahan, vaikka aluksi se olikin hyvin pienimuotoista. Vuonna 1962 Vietnamin oli kaikkiaan noin 11 000 sotilasta, joista vain hyvin pieni osa oli sotilaspappeja. Esimerkiksi Yhdysvaltojen maavoimilla oli ainoastaan kymmenen pastoria matkassa. Muilla puolustushaaroilla (ilmavoimat, merijalkaväki ja merivoimat) oli vielä vähemmän sotilaspastoreita mukana. Tämän takia sotilaspapeilla riitti paljon työtä. Tähän työhön kuului muun muassa uskonnollisten toimitusten kuten jumalanpalvelusten pitämistä sekä keskustelujen käymistä sotilaiden kanssa. Näiden ohella osa papeista oli vastuussa myös uskonnollisesta kasvatuksesta ja opetuksesta.²² Samalla papisto pyrki ylläpitämään hengellistä moraalitakaisiin Yhdysvaltoihin palaavien joukkojen keskuudessa.²³ Rooliltaan sotilaspapit olivat sekä sotilaita että pappeja, minkä takia heidän täytyi olla fyysisesti ja henkisesti armeijaan sopivia. Sotilaspastoreilta vaadittiinkin teologian tai sitä vastaavan opintoja kolmen vuoden ajalta.²⁴

Vaikka pappien työ oli hyvin tärkeää, Yhdysvaltojen asevoimilla oli pulaa sotilaspastoreista. Esimerkiksi vuonna 1965 Yhdysvaltojen maavoimissa oli suuri puute eri uskontokuntien papeista, koska muun muassa protestanttisia, ortodoksisia ja katolisia pappeja oli tarpeeseen nähden liian vähän. Tämä vähyys näkyi konkreettisimmin sotilaiden ja pappien kohtaamisissa. Osa yhdysvaltalaisista sotilaista ei päässyt kohtaamaan oman uskontokuntansa sotilaspastoria. Sotilaspapin vastuulla olleet joukot saattoivat olla hajallaan hyvin suurella alueella, mikä myös hankaloitti papin toimintaa.²⁵ Näitä edellä mainittuja ongelmia pyrittiin ratkaisemaan rekrytoimalla uusia pappeja, ja samalla myös osa sotilaspapeista halusi jäädä vapaaehtoisesti Vietnamiin.²⁶ Sotatilanne pakotti myös papit toimimaan ekumeenisesti muiden uskontojen kanssa, mikä näkyi eri

¹⁹ Loveland, Anne. 2014. S. 16–17

²⁰ Whitt, Jacqueline. 2014 S. 26–27

²¹ Loveland, Anne. 2014 S.34

²² Whitt, Jacqueline. 2014 S.40 & 43

²³ Whitt, Jacqueline. 2014 S.118

²⁴ Whitt, Jacqueline. 2014 S.78

²⁵ Whitt, Jacqueline. 2014 S. 49 & 50 & 53

²⁶ Whitt, Jacqueline. 2014 S. 52

uskontokuntien sotilaspappien välisenä tiiviinä yhteistyönä. Yhdysvaltojen sotilaspappien mottona olikin ”Cooperation without compromise” (Yhteistyötä ilman kompromisseja). Tähän yhteistyöhön vaikutti erityisesti se, että asevoimien sotilaspapit olivat alusta alkaen olleet taustaltaan hyvin monipuolisia.²⁷ Kuten aiemmin mainitsin, sotilaspapit pyrkivät toimimaan moraalisenä esimerkkinä, mikä Vietnamin sodassa näkyi erityisesti huumeidenkäytön vastustamisena. He yrittivät vastata huumeongelmaan muun muassa antamalla huumeidenvastaista neuvontaa ja muunlaista valistusta. Kaikesta sotilaspappien antamasta valistuksesta ja moraalisesta avusta huolimatta ongelmaa ei kyetty taltuttamaan, vaan se jatkui vielä pitkälle sodan jälkeen.²⁸ Huumeiden ohella myös Vietnamin tapahtuneet sotarikokset hankaloittivat pappien toimintaa sillä heidän tuli jollain tavalla reagoida näihin tapahtumiin. Papit olivat sekä sotilaita, että virkansa puolesta siviileitä. Tämä taas vaikeutti heidän suhtautumistaan ja reagoimistaan väärinkäytöksiin. Sotilaspapeilla ei ollut suoraan valtaa rangaista väärinkäytöksistä epäiltyjä, sillä tämä rooli oli varattu yksiköiden komentajille. Joukko-osaston komentajien ja sotilaspappien välinen suhde vaikutti huomattavan pitkälle siihen, millä tavalla papisto pystyi toimimaan näissä tilanteissa. Joiltakin osin myös sotilaspastorien vähäisyys saattoi vaikuttaa siihen, etteivät joukot välttämättä ehtineet saada pappien antamaan moraalista opetusta.²⁹ Monissa tapauksissa sotilaspapit opastivat Vietnamiin saapuneita joukkoja suhtatumaan sotavankeihin ja siviileihin Geneven sopimusten mukaisesti.³⁰ Vietnamin sota päättyi Yhdysvaltojen osalta vetäytymiseen vuonna 1973, ja lopulta Saigonin valtaamiseen 30.5.1975, jolloin koko sota päättyi.³¹ Sodan jälkeen kaikkiaan kolme sotilaspappia palkittiin Yhdysvaltojen korkeimmalla kunniamerkillä Medal of Honorilla.³² Sotilaspapiston osalta Vietnamin sodan päättyminen aiheutti monia uudistuksia, joista yksi suurimmista oli työnkuvan muutos. Vietnamin sodan jälkeen Yhdysvallat siirtyi ammattiarmeijaan, minkä takia sotilaspapit kohdistivat työtänsä tavallisten sotilaiden lisäksi myös heidän perheisiinsä. Samalla ryhdyttiin korostamaan sielunhoidon tärkeyttä erityisesti huumeidenvastaisessa toiminnassa. Sotilaspastorien oletettiin myös olevan tietoisia erilaisista yhteiskunnallisista trendeistä, jotka omalta osaltaan vaikuttavat sotilaiden käyttäytymiseen.³³ Vietnamin sota toi myös tietoisuuteen posttraumaattisen stressihäiriön (PTSD), jota esiintyi veteraaneilla. Sotilaspapit

²⁷ Whitt, Jacqueline. 2014. S.58

²⁸ Whitt, Jacqueline. 2014. S.90–91

²⁹ Whitt, Jacqueline. 2014. S.96–98

³⁰ Gribble, Richard. 2015. S. 226

³¹ Young, Marilyn B & Buzzanco, Robert. 2002. S. 230

³² National medal of honor museum. Nine chaplains awarded medal of honor. Luettu 5.2.2022

³³ Whitt, Jacqueline. 2014. S. 208–209

joutuivatkin Vietnamin sodan jälkeen muun muassa opettelemaan toimimaan stressihäiriöistä kärsivien sotilaiden parissa.³⁴

2. Vietnamin sota ja media

Vietnamin sodassa medialla ja erityisesti televisiolla oli todella suuri rooli tapahtumien raportoinnissa. Sanomalehtien osalta erityisesti vuonna 1965 tapahtunut joukkojen lisääminen oli käännteentekevä hetki, jolloin lehtien kiinnostus sotaa kohtaa kasvoi. Yhdysvaltojen asevoimat pyrkivät auttamaan toimittajien työtä tarjoamalla kuljetusta suoraan rintamalle. Tämä takasi journalisteille suoran pääsyn näkemään, millaista sodankäynti Vietnamissa oli.³⁵ Yhdysvaltojen sotataipaleen alussa lehdistön suhtautuminen oli kohtuullisen positiivista, mutta 60-luvun lopussa lehdistö ja yleisö kotimaassa alkoi kritisoida tätä sotaa. Tämä osaltaan vaikutti siihen, että Vietnamin sotaan ryhdyttiin suhtautumaan koko ajan yhä negatiivisimmin.³⁶

Valitsemistani lehdissä amerikkalaisten sotilaspappien työtä ja työnkuvaa kuvataan monilla eri tavoilla. Näihin erilaisiin kirjallisiin kuvauksiin vaikuttaa erityisesti se, että lehdet ovat monilta osin keskenään hyvin erilaisia. Ajallisesti lehdet sijoittuvat vuosien 1965–1970 välille. Ensimmäinen valitsemani lehti on nimeltään *Army Digest*, joka on Yhdysvaltojen maavoimien virallinen tiedotuslehti. Tämä tarkoittaa sitä, että sotilaspapeista kirjoitetaan tässä lehdessä ns. virallisen linjan mukaan, minkä takia esimerkiksi Vietnamin sodasta ei kirjoiteta kriittisesti. Käytän tästä kyseisestä lehdestä lyhennettä AD. Seuraava valitsemani lehti on nimeltään *Catholic Northwest Progress*. Tämä lehti oli viikoittain ilmestyvä sanomalehti, jota julkaistiin vuodesta 1899 aina vuoteen 2013 saakka. Tutkielmassani käytän lyhennettä CNP. Virallisesti lehti oli Seattlen arkkhiippakunnan virallinen äänenkannattaja, joka uutisissaan ja artikkeleissaan toi esille eri näkökulmia katolisuudesta. Tämä näkyi lehdessä myös erilaisten mainosten ja ilmoitusten osalta, sillä katolistaustaiset yritykset mainostivat hyvin aktiivisesti lehdessä. Asevoimat ja sotilaspapit eivät olleet myöskään kovin vieras asia, sillä muun muassa ensimmäisen maailmansodan aikana tässä lehdessä kirjoitettiin sotilaspapeista ja muista sotaan liittyvistä asioista.³⁷ *National City Star News* (NCSN) oli kalifornialainen lehti, joka erinäisten sulautumisten jälkeen ilmestyy osin yhä

³⁴ Whitt, Jacqueline. 2014. S.210

³⁵ Spector, Ronald H. "The Vietnam war and the media". Encyclopedia Britannica. 27.4.2016. Luettu 8.3.2022

³⁶ Journalism in action. "Vietnam: search for the truth". PBS newshour classroom. Luettu 10.3.2022

³⁷ Washington digital newspapers. About Catholic northwest progress. Luettu 7.11.2021

edelleen.³⁸ Viimeinen lehti on nimeltään *Military Chaplain* (MC), joka nimensä mukaisesti keskittyy Yhdysvaltojen sotilaspappeihin. Lehti on USA:n sotilaspastoriyhdistyksen julkaisema.³⁹

Kaikkiaan nämä viisi lehteä ovat luonteeltaan hyvin erilaiset, sillä tähän joukkoon mahtuu niin asevoimien virallinen lehti, kuin myös muun muassa uskonnollisten yhteisöjen lehtiä. Mielestäni tämä laajuus antaa omalta osaltaan tutkielmalle uutta näkökulmaa, sillä lehdet ovat taustoiltaan hyvin erilaiset. Esimerkiksi *Army Digest* ja *Military Chaplain* ovat molemmat luonteeltaan virallisia. Tämän takia ne kirjoittavat sodasta ns. virallisen narratiivin mukaan, mikä näkyy muun muassa kritiikin välttämisenä itse sotaa ja sodanjohtoa kohtaan. Samalla ne pyrkivät kirjoittamaan mahdollisimman innostavasti ja välttäen kuvaamasta taistelutoimintaa kovin realistisesti. Vastaavasti muissa lehdissä sotilaspapeista ja myös Vietnamin sodasta pystytään kirjoittamaan merkittävästi avoimemmin ja kriittisemmin, sillä muut lehdet tarkastelevat sotaa ulkopuolelta käsin.

2.1

Yksi keskeisimmistä teemoista valitsemisani artikkeleissa on sotilaspapin työn liikkuvuus, joka tulee artikkeleissa monin tavoin esille. Vietnamin sodassa sotilaspapin liikkuvuus oli monesti keskeinen osa heidän työtään. Tämä tulee esille erityisesti *Army Digestin* (AD) artikkeleissa. Joulukuussa 1968 kirjoitetussa artikkelissa *Soldiers and chaplains in Vietnam* tuodaan monessa kohdassa esille edellä mainittu liikkuvuus. Esimerkkinä tästä on kirjoitus, jossa sotilaspastorit menevät sotilaiden luo ja pitävät samalla hartauksia kaikissa mahdollisissa paikoissa. Artikkelissa tuodaan esille myös se, että sotilaspastorit pyrkivät pitämään nämä tilaisuudet mahdollisimman lyhyinä, jotta vapaamuotoiselle keskustelulle jää enemmän aikaa.⁴⁰

Toinen AD:n sotilaspappien liikkuvuutta käsittelevä artikkeli on päivätty huhtikuulle 1969, ja se on otsikoitu nimellä *Vietnam's circuit riders*. Nimi viittaa 1700- ja 1800-lukujen metodistispappeihin, jotka ratsastivat hevosella hyvin pitkiä matkoja ympäri Yhdysvaltoja.⁴¹ Artikkelissa tuodaan esille, että sotilaspastori James Ware joutui matkustamaan joukkojensa luokse helikopterilla satoja maileja kuutena päivänä viikossa ja että sotilaspapit pitävät erilaisia hengellisiä tilaisuuksia missä tahansa. Sotilaspappien ”kappeli” saattoi sijaita esimerkiksi viidakossa tai jossakin muussa paikassa. Toisaalta tässä artikkelissa liikkuvuutta pidetään joiltakin osin hyvänä asiana, sillä se kertoo sotilaspappien sopeutuvuudesta vallitseviin olosuhteisiin.⁴²

³⁸ National city star news. Newspapers.com. Luettu 14.3.2022

³⁹ University of Florida. George A. Smathers libraries. Luettu 14.3.2022

⁴⁰ Army Digest staff. ”Soldiers and chaplains in Vietnam”. Army Digest. 12/1968

⁴¹ The editors of encyclopedia Britannica. Circuit rider. 18.11.2011

⁴² Parsons, Timothy M. ”Vietnam's circuit riders”. Army Digest 4/1969

AD:n ohella työn liikkuvuutta sivutaan myös muissa lehdissä. Esimerkiksi Seattlen arkkhihiippakunnan omassa lehdessä CNP:ssä tulee sama teema esille. Kyseisen lehden artikkeli on päivätty 25.8.1967. Lehdessä haastateltu katolinen sotilaspastori Thomas Mcdermott mainitsee artikkelissa, että sotilaspapit asuivat omien joukkojensa kanssa ja matkustivat paikasta toiseen. Artikkelissa kerrotaan myös, että siirtyminen tapahtuu pääasiassa helikopterilla. Verrattuna muihin artikkeleihin, tässä tuodaan esille se, että sotilaspastorien työnkuvaan kuuluu myös haavoittuneiden hoitaminen ja viimeisen voitelun antaminen kuoleville. Kahteen edelliseen artikkeliin verrattuna, CNP:n artikkeli on osin hyvin erilainen. Siinä puhutaan AD:n artikkeleita enemmän esimerkiksi kuolemasta ja sotilaiden kaatumisesta. Syynä tähän on se, että *Army Digest* on asevoimien virallinen lehti, jota myös tavalliset sotilaat lukevat. Kuvaukset kuolevista sotilaista saattaisivat heikentää joukon taistelutahtoa ja suorituskykyä.⁴³

Nämä edellä mainitut artikkelit antavat kohtuullisen hyvän kuvan sotilaspastorien arjesta Vietnamissa, sillä monesti sotilaspappien omat joukot olivat hajalla ympäri viidakkoa. Jacqueline Whitt tuokin kirjassaan esille, että pahimmillaan papin vierailuun pienenkin joukon luona saattoi vierähtää jopa kuukausi, sillä joukot olivat levittäytyneet laajalle alueelle.⁴⁴ Tämän takia ja ajan säästämiseksi sotilaiden luokse lennettiin helikoptereilla. Samalla sotilaspastoreilta vaadittiin myös luovuutta, sillä messu saatettiin pitää teltassa tai betonibunkkerissa.⁴⁵ Sotilaspappien liikkuminen olikin yksi suurimmista syistä, jonka takia moni sotilaspappi menetti Vietnamissa henkensä. Kuten alussa mainitsin, kaikkiaan 16 sotilaspastoria menetti henkensä. Heistä suurin osa kaatui muun muassa helikopterin alas ampumisen, ansojen ja tykistöiskujen kautta.⁴⁶ Erityisesti jalkaväen ja kenttätykistön mukana liikkuneet sotilaspastorit olivat vaarassa ja joutuivat kokemaan raskaita taisteluja.⁴⁷ Hyödyntämässäni tutkimuskirjallisuudessa on mukana myös muutamia sotilaspastorien kirjoittamia elämäkertakirjoja, joissa kuvataan työn liikkuvuutta hyvin eri tavoilla. James D. Johnsonin kirjoittamassa kirjassa *Combat chaplain* liikkuvuutta ei korosteta erikseen, mutta kirjoittaja puhuu hyvin paljon helikopterilla matkustamisesta. Johnsonin osalta helikopterilla matkustaminen alkoi jo Vietnamin komennuksen aikaisessa vaiheessa.⁴⁸ Toisessa hyödyntämässäni elämäkertakirjassa, Richard Gribblen *Navy Priest* työn liikkuvuus oli melko keskeisessä osassa verrattuna Johnsonin omaelämäkertaan. Richard Gribblen kirjoittama elämäkertateos Jake Laboonista korostaa muutamassa kohdassa papin työn liikkuvuutta. Laboon mainitsee

⁴³ Beloin, Lillian S. "Vietnam chaplain moves with troops". *The Catholic Northwest Progress*, Volume 70, Number 34. 25.8.1967

⁴⁴ Whitt, Jacqueline. 2014. S. 53

⁴⁵ Gribble, Richard. 2015. S. 228

⁴⁶ Chaplains on the wall. Vietnam war veterans memorial fund. Luettu 6.11.2021

⁴⁷ Whitt, Jacqueline. 2014. S. 45

⁴⁸ Johnson, James D. "Combat Chaplain: A thirty year Vietnam battle. 2001 S. 13

kirjoittamissaan kirjeissään lentävänsä helikopterilla melko paljon, mutta huomauttaa lentämisestä huolimatta kaikkien joukkojen tapaamisen olleen hyvin hankalaa. Tässä kirjassa mainitaan myös Laboonin ja muiden pappien joutuneen pitämään messuja muun muassa maanalaisessa bunkkerissa ja myös muissa poikkeuksellisissa paikoissa.⁴⁹ Kaikkiaan artikkelien kuvaus sotilaspappien liikkumisesta ympäri Vietnamia on hyvin todenmukainen, vaikka osa sotilaspapeista saattoi pysytellä työssään lähes koko ajan samassa paikassa. Esimerkiksi merivoimien laivoilla palvelleet sotilaspapit pysyttelivät pääasiassa aluksilla.⁵⁰

2.2

Työn liikkuvuuden ohella toinen keskeinen teema artikkeleissa on sotilaspapin rooli, jota perustellaan ja kuvataan monilla eri tavoilla. Valitsemani artikkelit painottavat papin roolin eri puolia. Osa artikkeleista lähestyy papin roolia käytännön kautta, sillä sotilaspapeille kuului tiettyjä käytännön tehtäviä. Muun muassa kirkolliset toimitukset ovat tästä erinomainen esimerkki. Niiden ohella myös erilainen valistustoiminta ja sotilaiden tapaaminen kuuluivat olennaisena osana pastorien työnkuvaan.⁵¹ Sotilaspappien rooli oli jollakin tavalla osin hengellinen ja osin maallinen, sillä heidän tuli myös pyrkiä huolehtimaan oman joukkonsa eettisestä kasvatuksesta ja moraalista. Hyödyntämässäni tutkimuskirjallisuudessa sotilaspapit sijoittuvat monilta osin sotilaiden ja siviilien väliin. He toimivat osana sotilasorganisaatiota suorittaen samalla myös kirkollisia toimituksia. Sotilasorganisaation näkökulmasta sotilaspastorit olivat tietynlaisia väliinpuotoajia, sillä he eivät olleet upseereita eivätkä aliupseereita. Arvoltaan ja asemaltaan he olivat pelkkiä sotilaspappeja, joita myös puhuteltiin termillä ”Chaplain”.⁵²

Yhdysvaltojen sotilaspastorien yhdistyksen julkaisema lehti *Military Chaplain* painottaa artikkelissaan erityisesti perinteen merkitystä sotilaspappien roolille. Artikkelissa nimeltä *Why Chaplains* sotilaspastorien roolia korostetaan sekä esimerkin että perinteen kautta. Artikkelin perusteella sotilaspapin työnkuvaan ja rooliin kuuluu korostetusti olla tavallisten sotilaiden käytettävissä, jotta sotilaspappi pystyy auttamaan sotilaita erilaisissa ongelmissa. Samalla papit pyrkivät myös integroimaan muita kristinuskoon. Näiden kahden tehtävän ohella sotilaspapit pyrkivät toimimaan myös esimerkkinä, johon muiden tulee moraalin ja käytöksen osalta pyrkiä. Artikkelin mukaan erityisesti tästä syystä papeille on nykyään annettu myös upseerin sotilasarvo.⁵³ Monilta osin tämä artikkeli perustaa sotilaspastorien roolin historiaan, sillä Yhdysvaltojen

⁴⁹ Gribble, Richard. ”Navy Priest: The life of Captain Jake Laboon”. 2015 S. 228–229

⁵⁰ Whitt, Jacqueline. 2014. S. 48

⁵¹ The unit chaplain: Roles and responsibilities. Military one source. 28.11.2018. Luettu 12.3.2022

⁵² Whitt, Jacqueline. 2014. S.1

⁵³ Scharlemann, Martin H. ”Why Chaplains?”. The Military Chaplain, Volume XLII, Number 5. 9/1969

asevoimien ensimmäisten sotilaspappien työnkuvaan kuului tietynlaisena roolimallina toimiminen ja sotilaiden moraalista huolehtiminen.⁵⁴

Toinen sotilaspappeja käsittelevä artikkeli on luonteeltaan kriittisempi. Kyseinen artikkeli on kalifornialaisesta lehdestä nimeltä *National City Star News* vuodelta 1970. NCSN:n artikkelissa pohditaan, kuuluuko sotilaspastorien työnkuvaan Vietnamin sodan kritisoiminen tai puolustaminen. Kyseisessä artikkelissa tuodaan esille, että kaikki Vietnamin palvelleet sotilaspapit eivät ole kyseenalaistaneet tai vastustaneet avoimesti Yhdysvaltojen sotatoimia. Samalla artikkelissa kerrotaan se, että monesti tämä hiljaisuus johtui pelosta, joka kohdistui esimiehiin, jotka olivat vastuussa muun muassa ylennyksistä. NCSN:n artikkelin perusteella sotilaspastorien työnkuvaan kuuluu pitää huolta heille määrätyn joukon moraalista. Kuitenkin artikkelissa argumentoidaan sen puolesta, että Yhdysvaltojen asevoimien sotilaspappien tulisi olla kokonaan siviilejä, jotta myös Vietnamin sodan julmuudet käsiteltäisiin pappien johdolla.⁵⁵ Tässä artikkelissa puhutaankin poikkeuksellisen avoimesti siitä, että sotilaspastorien tulisi kiinnittää huomiota näihin julmuuksiin. Suurimpana syynä tähän voi olla se, että kyseinen artikkeli on vuodelta 1970, jolloin sodanvastaisuus Vietnamin sotaa kohtaan oli korkealla ja Yhdysvallat oli jo hiljalleen vetäytymässä pois sodasta.⁵⁶

Kolmas artikkeli on lehdestä nimeltä *Chicago Jewish post & opinion*, joka nimensä mukaisesti on taustaltaan juutalainen lehti. Vuodelta 1969 olevassa artikkelissa käsitellään myös keskeisellä tavalla sotilaspappien roolia. Kuitenkin tässä tapauksessa heidän rooliaan käsitellään Vietnamin olleen rabbi Bruce Freyerin näkökulmasta. Artikkelissa sotilaspastori keskustelee ja puhuu yleisölle, joka koostuu pääasiassa sodanvastaisista opiskelijoista. Todennäköisesti hänen tarkoituksenaan on houkutella näitä opiskelijoita palvelemaan sotilaspappina Vietnamin sodassa. Freyerin mukaan sotilaspastorien keskeisimpään rooliin kuuluu muun muassa kuolevien sotilaiden kanssa toimiminen. Artikkelissa mainitaankin, että sotasairaalassa palvelevat sotilaspastorit ovat kuolevien kanssa tekemisissä. Tämän ohella rabbi Freyer mainitsee pappien työhön kuuluvan myös erilaisten hengellisten tilaisuuksien järjestämisen. Juutalaisen sotilaspapin kohdalla näihin tilaisuuksiin kuuluvat kirkolliset toimitukset muun muassa suurena sovituspäivänä ja juutalaisena uudenvuoden päivänä. Pääsiäisen lisäksi molemmat ovat juutalaisille tärkeitä juhlapäiviä. Freyer tuo tämän ohella artikkelissaan esille, että ilman sotilaspappeja nämä erilaiset työt jäisivät tekemättä ja sen tähden tavalliset sotilaat jäisivät ilman sielunhoitoa. Artikkelissa pyritäänkin vetoamaan kuulijoiden ja

⁵⁴ Johnston, D. M. (2009). S.26

⁵⁵ Kinsolving, Lester. "Vietnam – chaplains dilemma". National City star news. Volume 87, number 39. 8.1.1970

⁵⁶ History.com editors. "Vietnam war timeline" History.com. 26.3.2020. Luettu 5.2.2022

lukijoiden tunteisiin kertomalla kuolevista sotilaista ja pyritään samalla korostamaan sotilaspappien työn tärkeyttä. Kiinnostavaa tässä kyseisessä artikkelissa on se, että rabbi Freyer tuo esiin jutun loppupuolella myös oman kantansa Vietnamin sotaan. Hänen kantansa ja suhtautumisensa Vietnamin sotaan on negatiivinen eli sotaa vastustava. Artikkelillaan hän todennäköisesti pyrki houkuttelemaan sotilaspapin työhön niitä, jotka eivät suhtautuneet Vietnamin sotaan positiivisesti.⁵⁷

Viimeinen artikkeli on *Catholic Northwest Progress* -lehdessä, jonka lukemani numero on vuodelta 1965. Artikkelisi sijoittuu Vietnamin sodan alkuvuosiin, ja sotilaspappien työssä korostuukin hyvin erilainen aspekti. CNP:n artikkelissa sotilaspastorien työssä korostuu erityisesti auttamistyö, jota papit tekevät paikallisten vietnamilaisten parissa. Tässä kyseisessä artikkelissa haastatellaan Yhdysvaltojen merijalkaväen mukana kulkevaa sotilaspastoria nimeltään John O'Connor, joka on juuri palannut kotiin sodasta. Sotilaspappien roolin kannalta CNP:n artikkelissa korostetaan erityisesti edellä mainittujen paikallisten kanssa tehtävää toimintaa, johon kuuluu muun muassa orpolasten auttaminen, yhteistyö vietnamilaisten pappien kanssa sekä kodittomien pakolaisten auttaminen. Artikkelissa merijalkaväki on pyrkinyt ruokkimaan eri kylien asukkaita ja pystyttänyt lääkintäaseman, joka auttaa myös paikallisia. Monilta osin tämä artikkeli pyrkii antamaan hyvin positiivisen kuvan yhdysvaltalaisien sotilaiden työstä, sillä siinä painottuu erityisesti edellä mainittu humanitaarinen työ. Artikkelissa mainitaan hyvin selkeästi, että ainoastaan Viet Cong on vastuussa erilaisista sotarikoksista. Yhdysvaltalaiset sotilaat eivät ole sortuneet vääryyksiin. Samalla tavalla myös sotilaspappien työnkuva koostuu humanitäärisestä työstä, jonka ohella myös kirkollinen työ on keskeistä. Artikkelissa mainitaan pastori O'Connorin osallistuneen erilaisiin kirkollisiin tilaisuuksiin paikallisten kanssa. Verrattuna edellisiin artikkeleihin, tässä ei juuri ollenkaan mainita sotilaspastoreille tyypillisiä työnkuvia. CNP:n artikkelissa ei esimerkiksi mainita tilaisuuksien pitämistä sotilaille tai liikkumista paikasta toiseen ympäri Vietnamin viidakkoa.⁵⁸

Valitsemani lehtiartikkelit antavat monipuolisen kuvan sotilaspastorin työstä, sillä aineistoni käsittelevät sotilaspapin roolia hyvin monilla eri tavoilla. Esimerkiksi *Military chaplain* -lehti painottaa sotilaspastorien työnkuvaa erityisesti hengellisen työn kautta. Tämä näkyy siinä, että lehden artikkelissa sotilaspastorin työn tarkoitus on muun muassa muistuttaa ihmisiä Jumalan läsnäolosta. Samalla tämä lehti ei artikkelissaan juurikaan korosta sotilaspapin roolin konkreettista puolta, johon kuului muun muassa kirkollisten tilaisuuksien pitäminen ja sielunhoito. MC:n artikkeli painottaa sotilaspapin työssä hyvin samankaltaisia asioita, kuin *National City Star news*. NCSN:n artikkelin perusteella sotilaspapin rooliin kuuluu erityisesti joukon moraalista ja eettisestä

⁵⁷ Kaufman, Ben L. "Chaplain tells students their duty to serve". Chicago Jewish Post & Opinion. Volume 35, number 32. 2.5.1969

⁵⁸ "Chaplain tells of Vietnam war". Catholic Northwest Progress. Volume 68, number 38. 17.9.1965

kasvatuksesta huolehtiminen, johon pitäisi kuulua myös sotarikoksista kertominen. Tämän artikkelin perusteella erityisesti sotarikosten käsittely puuttuu, mihin on vaikuttanut erityisesti sotilaspastorien rooli osana Yhdysvaltojen asevoimia. Artikkelin perusteella sotilaspapit eivät kyenneet puhumaan avoimesti mahdollisista sotarikoksista, koska se saattoi estää ylenemisen tai mahdollisesti vaikeuttaa uralla etenemistä. Muiden lehtien artikkelit käsittelevät sotilaspapin roolia paljon käytännöllisemmällä tasolla. Esimerkiksi *Chicago Jewish Post & opinion* korostaa artikkelissaan sotilaspappien työn konkreettista puolta, joka tässä tapauksessa on sotasairaalaissa toimiminen ja kuolevien sotilaiden kohtaaminen. Muissa lukemissani artikkeleissa tämä ei tullut kovin useasti esille, vaikka kentällä toimimisen ohella osa pastoreista vieraili myös sairaaloissa. Erityisesti suurten sotilastukikohtien papit viettivät pitkiä aikoja sotasairaaloissa työskennellen. Myös merivoimien sairaala-aluksilla palvelleet pastorit olivat paljon tekemisissä vakavasti haavoittuneiden ja kuolevien sotilaiden parissa. Myös Vietnamissa sotilaspastorina palvellut Jake Laboon vietti huomattavan osan työstään sotilassairaalaissa, pyrkien muun muassa keskustelemaan vaikeasti haavoittuneiden kanssa.⁵⁹ Kuitenkaan kaikki Vietnamissa palvelleet sotilaspapit eivät välttämättä kohdanneet haavoittuneita tai kuolevia.⁶⁰

Viimeisessä *Catholic Northwest Progressin* artikkelissa painottuu erityisesti sotilaspastorien työn humanitääriin puoli. Monilta osin paikallisten parissa tehty työ on unohtunut, sillä sotilaspastorien työn on katsottu koostuneen ainoastaan sotilaiden parissa tehtävästä työstä. Kuitenkin osa papeista oli mukana myös Vietnamissa tapahtuvassa kansalaistoiminnassa, jossa he muun muassa työskentelivät paikallisten seurakuntien parissa. Tavoitteena oli pyrkiä luomaan hyvät ja luottamukselliset suhteet paikallisiin.⁶¹ CNP:n artikkelissa mainitaan myös orpojen parissa toimiminen, joka saattoi sotilaspappien tapauksessa olla keskeinen osa heidän työtään. Vietnamissa palvellut James D. Johnson kuvaa kirjassaan monia vierailujaan paikalliseen orpokotiin, joka oli vietnamilaisten protestanttien pitämä. Kirjassa tulee ilmi, että näitä vierailuja tapahtui hyvin paljon ja melko säännöllisesti.⁶² Hyvin todennäköisesti sotilaspastorien tekemä työ paikallisten parissa tähtäsi siihen, että vietnamilaiset alkaisivat suhtautua yhdysvaltalaisiin positiivisesti ja Viet Congin joukkoihin negatiivisesti. Tämä sama teema oli myös presidentti Lyndon B. Johnsonin taktiikkana, jonka tavoitteena oli saavuttaa paikallisten vietnamilaisten luottamus (winning hearts and minds).

⁵⁹ Gribble, Richard. 2015 S. 232

⁶⁰ Whitt, Jacqueline. 2014. S.45 & 48

⁶¹ Whitt, Jacqueline. 2014. S. 43

⁶² Johnson, James D. 2001. S. 16

Tämän luottamuksen ja hyväksynnän kautta Yhdysvallat uskoivat saavuttavansa lopullisen voiton Vietnamin sodassa.⁶³

2.3

Valitsemisani artikkeleissa kuvataan Vietnamin sotaa erilaisilla tavoilla ja joiltakin osin tämä kuvaukset vaihtelevat eri lehdissä. Esimerkiksi *Army Digest* suhtautuu Vietnamin sotaan ja kirjoittaa siitä hyvin erilaisella tavalla verrattuna muihin lehtiin. Valitsemisani lehdissä ei ole sotaa suoranaisesti vastustavia artikkeleita, vaan enemmistö kirjoittajista suhtautuu kohtuullisen positiivisesti tai ainakin hyväksyvästi sotaan. Läheskään kaikki artikkelit eivät kommentoi itse sotaa juuri mitenkään, vaikka niissä on kuvattu sotilaspappeja osana sitä. Sotilaspapit itse eivät monesti kyenneet, eivätkä voineet kritisoida sotaa julkisesti. Epävirallisesti sotilaspastorit eivät välttämättä olleet sodan kannalla ja muun muassa aiemmin mainittu juutalainen Bruce Freyer kertoi *Chicago Jewish Postin* artikkelissa vastustaneensa sotaa. Jopa Freyerin palvelustoverit tiesivät hänen kantansa sotaan.⁶⁴

Army Digestin artikkelit sivuavat sotilaspappien työn ohella myös itse Vietnamin sotaa. Lukemissani artikkeleissa sotaa kuvataan jonkin verran. Vuodelta 1968 olevassa artikkelissa Vietnamin sotaa kuvataan erityisesti sotana, jossa tavoitteena on puolustautua Viet Congin hyökkäyksiltä. Lehden artikkeleissa Yhdysvaltojen joukot kuvataan suojelemassa paikallisia kyläläisiä ja avustustyöntekijöitä vihollisen hyökkäyksiltä. Artikkelissa todetaan myös, että Yhdysvaltojen asevoimien sotilaat eivät ole tarkoituksella surmanneet siviileitä tai muita sivullisia. Samalla asevoimat ovat perustaneet useita orpokoteja ja sairaaloita sodasta kärsineille vietnamilaisille. Tässä artikkelissa kerrotaan myös, että yhdysvaltalaiset ovat sotineet ja käyttäytyneet hyvin, minkä takia aihetta kritiikkiin ja syyttelyyn ei ole. Ainoastaan Viet Cong on sotinut sodan sääntöjen vastaisesti pommittaen ja ajaen ihmisiä kodittomiksi. Kuten mainitsin aiemmissa kappaleissa, *Army Digest* onkin Yhdysvaltojen asevoimien virallinen lehti, minkä takia sen suhtautuminen koko Vietnamin sotaan on positiivinen.⁶⁵

Toinen artikkeli on *Catholic Northwest Progress* -lehdestä, jonka numero on vuodelta 1965. Edellisen *Army Digestin* tapaan, myös tässä artikkelissa ainoastaan Viet Cong on vastuussa sodan tuhoista. Tämän artikkelin perusteella tuhot koostuvat kylien polttamisista. Yhdysvaltalaiset taistelevat kunniakkaasti ja kohtelevat sotavankeja Geneven sopimusten mukaisesti. Osa

⁶³ Johnson, Lyndon B. "Remarks at a dinner meeting of the Texas electric cooperatives, inc". 4.5.1965. Luettu 12.3.2022

⁶⁴ Kaufman, Ben L. "Chaplain tells students their duty to serve". *Chicago jewish post & opinion*. Volume 35, number 32. 2.5.1969

⁶⁵ *Army Digest* staff. "Soldiers and chaplains in Vietnam". *Army Digest*. 12/1968

merijalkaväen sotilaista on ollut jopa halukas adoptoimaan orpoja lapsia, joiden vanhemmat ovat menehtyneet sodassa. Tämä kaikki hyvä, mitä Yhdysvaltojen merijalkaväki on tehnyt, on omalta osaltaan saanut paikalliset ottamaan heidät hyvin vastaan.⁶⁶

Kolmas artikkeli on suhtautumiseltaan sotaan hivenen erilainen. Kahteen edeltävään artikkeliin verrattuna siinä kuvataan sotaa merkittävästi realistisemmin. Tämä näkyy muun muassa siinä, että tässä *Catholic Northwest Progressin* artikkelissa kuvataan Vietnamin taistelukenttiä hyvin epämiellyttävänä paikkoina, joka jo ilmastollisilta olosuhteiltaan aiheuttavat hankaluuksia. Samalla artikkelissa annetaan ymmärtää, että vietnamilaisista vain älykkäimmät ja kyvykkäimmät taistelevat yhdessä yhdysvaltalaisien kanssa. Muita paikallisia Vietnamin käytävä sota ei juurikaan kiinnosta, eikä heillä ole myöskään minkäänlaista käsitystä muun muassa kansalaisvapauksista.⁶⁷

Chicago Jewish Postin artikkelissa rabbi Bruce Freyer käsittelee Vietnamin sotaa edellisiin artikkeleihin verrattuna hyvin pintapuolisesti. Tämä artikkeli ei kuvaa sotaa Yhdysvaltojen osalta välttämättä oikeutettuna eikä hyödyllisenä. Rabbi Bruce Freyer ei henkilökohtaisesti kannattanut sotaa. Artikkelin lopussa tulee ilmi, että hän henkilökohtaisesti vastusti sitä. Kuitenkin hän on itse kokenut tärkeäksi työskennellä Vietnamin sodassa, sillä erityisesti tavallisten sotilaiden kannalta sotilaspapin työ on ollut tärkeää. Kaiken kaikkiaan artikkeli ei suhtaudu Vietnamin sotaan kovinkaan negatiivisesti, mutta se ei myöskään ylistä sodan tärkeyttä.⁶⁸

Joiltakin osin negatiivista suhtautumista koko sotaan kohtaan esittää kalifornialainen *National City Star news*, joka artikkelissaan vuodelta 1970 tuntuu painottavan Vietnamin sodan moraalista ongelmaa. Tällä ongelmalla artikkelissa tarkoitetaan sekä noin 40 000 nuoren miehen kuolemaa, että koko sodan moraalisia perusteita. NSCN:n ja *Chicago Jewish Postin* artikkelit eivät kumpikaan kommentoi teksteissään Vietnamin sotaa kovinkaan paljon. *Chicago Jewish Postin* suhtautuminen sotaan on kuitenkin hiukan positiivisempi ja NCSN:n taas vastaavasti hieman negatiivinen.⁶⁹

Valitsemani artikkelit antavat hyvin monitahoisen kuvan Vietnamin sodasta. Osa artikkeleista suhtautuu Vietnamin sotaan melko positiivisesti. Mielestäni positiivinen suhtautuminen on melko yllättävää. Muutamassa artikkelissa pyritään erityisesti korostamaan sitä, etteivät yhdysvaltalaiset ole sodan aikana tehneet minkäänlaisia sotarikoksia tai muita vääryyksiä. Esimerkiksi *Army Digestin* artikkeli on päivätty joulukuulle 1968, jolloin muutamaa kuukautta aikaisemmin My Laissa oli tapahtunut verilöyly, jossa yhdysvaltalaiset sotilaat olivat surmanneet naisia, lapsia,

⁶⁶ "Chaplain tells of Vietnam war". *Catholic Northwest Progress*. Volume 68, number 38. 17.9.1965

⁶⁷ Beloin, Lillian S. "Vietnam chaplain moves with troops". *The Catholic Northwest Progress*, Volume 70, Number 34. 25.8.1967

⁶⁸ Kaufman, Ben L. "Chaplain tells students their duty to serve". *Chicago Jewish Post & Opinion*. Volume 35, number 32. 2.5.1969

⁶⁹ Kinsolving, Lester. "Vietnam – chaplains dilemma". *National City Star News*. Volume 87, number 39. 8.1.1970

vanhuksia ja muita siviileitä. Kaikkiaan noin 300 ihmistä surmattiin.⁷⁰ Tästä syystä artikkelin vakuuttelu sivistyneestä sodankäynnistä ei ole kovinkaan toimiva. Onkin hyvin todennäköistä, että tällä AD:n artikkelilla on joiltain osin myös pyritty parantamaan Yhdysvaltojen asevoimien ryvettynyttä imagoa.⁷¹ Myös vuodelta 1965 oleva CNP:n artikkeli suhtautuu hyväksyvästi Vietnamin sotaan. Artikkelissa Yhdysvallat nähdään monilta osin hyväntekijänä, joka pyrkii muun muassa kohtelevaan paikallisia hyvin. Samalla erityisesti vuodelta 1967 olevassa CNP:n artikkelissa käy ilmi, että Yhdysvallat sotii maassa, jonka asukkaiden enemmistö ei välttämättä ymmärrä sodan tarkoitusta. Tämän artikkelin perusteella tulee esille se, että yhdysvaltalaiset käyvät sotaa vietnamilaisten puolesta. Vietnamilaiset eivät itse ole halukkaita sotaan, eivätkä välttämättä ymmärrä sodan tarkoitusta ja päämääriä.⁷² Positiivisesta suhtautumisesta huolimatta artikkelit eivät pyri vetoamaan kovinkaan voimakkaasti kommunisminvastaisuuteen. Monissa tapauksissa sotaa perustellaan sillä, että Yhdysvallat mahdollistaa vietnamilaisille vapauden. Sen sijaan osa hyvin konservatiivisista kristityistä ja muista uskonnollisista ryhmittymistä pyrkii voimakkaasti vetoamaan erityisesti kommunismin pelkoon ja kommunisminvastaisuuteen. Näillä he perustelivat Vietnamin sodan tärkeyttä.⁷³ Kuitenkin muutamissa artikkeleissa suhtautuminen sotaa kohtaan on varovaisen negatiivista, koska niissä esimerkiksi puhutaan kaatuneista, haavoittuneista sekä erilaisista moraalisisista ongelmista. Tästä huolimatta valitsemistani artikkeleista ei löydy yhtäkään, joka vastustaisi Vietnamin sotaa kovin kiihkeästi.⁷⁴

3. Yhteenveto

Kaiken kaikkiaan Yhdysvaltojen sotilaspastorit olivat Vietnamin sodassa hyvin tärkeässä roolissa, ja samalla myös heidän työnkuvansa oli todella monipuolinen. Keskeisin sotilaspappien työ oli joukkojen hengellinen tukeminen kirkollisten toimitusten avulla. Valitsemani lehdet kuvaavat kaikki omalla tavallaan sotilaspapin työtä Vietnamin sodassa, mutta lehden mukaan antavat siitä myös hyvin erilaisen kuvan.

Yksi keskeisimmistä teemoista valitsemisani lehdissä on työn liikkuvuus, sillä se oli Vietnamissa sotilaspappien työn olennainen osa. Syynä työn liikkuvuuteen oli se, että lähes kaikki taistelevat joukot olivat hajallaan ympäri Vietnamia. Pahimmissa tapauksissa joukkoja oli keskellä läpitukenematonta viidakkoa. Tämän takia sotilaspastorien oli matkustettava joukkojen luokse joko helikopterilla tai muulla kulkuneuvolla. Työn liikkuvuus kuitenkin osaltaan aiheutti myös vaaraa.

⁷⁰ Rajiv, Evan Rajan & Mitchell, Lacy. "Constructing and remembering the My Lai massacre. 2011 S. 34

⁷¹ Army Digest staff. "Soldiers and chaplains in Vietnam". Army Digest. 12/1968

⁷² Beloin, Lillian S. "Vietnam chaplain moves with troops". The Catholic Northwest Progress, Volume 70, Number 34. 25.8.1967

⁷³ Allitt, Patrick. "Religion in America since 1945: A History". 2003 S.100

⁷⁴ Kinsolving, Lester. "Vietnam – chaplains dilemma". National City star news. Volume 87, number 39. 8.1.1970

Sotilaspastorit joutuivat työskentelemään ja matkustamaan kovienkin taisteluiden aikana. Välttämättä kaikki sotilaspapit eivät joutuneet liikkumaan yhtä paljon. Esimerkiksi lentotukialuksilla tai muilla merivoimien aluksilla palvelleet laivaston papit pysyivät pääasiassa samassa paikassa. Hyvistä yrityksistä huolimatta sotilaspapeilta saattoi mennä pitkiä aikoja, ennen kuin he kykenivät tapaamaan kaikki vastuullaan olevat joukot. Kävi myös niin, etteivät kaikki välttämättä päässeet tapaamaan omaa sotilaspastoriaan. Tätä ongelmaa pyrittiin ratkaisemaan muun muassa lisäämällä sotilaspastorien määrää, mikä sekään ei aina auttanut.

Sotilaspastorien välillä vallitsi hyvä yhteishenki, joka mahdollisti pappien välisen yhteistyön. Pappien mottona olikin ”Cooperation without compromise”. Pappien työn merkityksestä kertoo se, että joissakin tapauksissa joukot, jotka eivät päässeet keskustelemaan pappinsa kanssa taikka eivät osallistuneet pappien oppitunneille, saattoivat syyllistyä erilaisiin väärinkäytöksiin.

Kandidaatintutkielmani toisena tutkimuskysymyksenä oli sotilaspastorien rooli valitsemieni artikkelien perusteella. Artikkeleissa kuvataan hyvin monesta näkökulmasta sotilaspapin roolia. Osassa artikkeleissa sotilaspappien roolia tarkastellaan erityisesti konkreettisen työn kautta, mistä esimerkkinä mainitaan haavoittuneiden sotilaiden tapaaminen sotasairaalassa. Tämän ohella *Catholic Northwest Progressin* artikkeli painottaa myös työtä paikallisten vietnamilaisten parissa. Monilta osin nämä edellä mainitut painotukset ovat keskeinen osa papin työnkuvaa. Joidenkin sotilaspastorien työhön kuului myös ns. humanitaarinen toiminta, jossa pyrittiin avustamaan esimerkiksi paikallisia seurakuntia. Kaiken tämän konkreettisen työn lisäksi kahdessa eri lehdessä painottuu sotilaspappien roolin kannalta myös muita asioita. *Military chaplain* -lehdessä sotilaspastorien roolia ja sen tärkeyttä tarkastellaan erityisesti hengellisen ja teologisen puolen kautta. Lehden artikkelissa sotilaspappien rooli nähdään muistutuksena esimerkiksi kaikkivaltiaan läsnäolosta. Tätä perustellaan sillä, että sotilaspapit muistuttavat omalla olemuksellaan toisia sotilaita, siitä mikä elämässä on lopulta kaikkein tärkeintä. Kuitenkin artikkelissa painotetaan myös sitä, että sotilaspapit ovat kaiken muun ohella tavallisia sotilaita ja heidän ongelmiaan varten. *Military Chaplain* -lehden artikkelin ohella myös kalifornialainen *National City Star News* painottaa omassa artikkelissaan lähes samanlaisia asioita. Lehden artikkelissa sotilaspastorien rooliin kuuluu erityisesti omien joukkojen moraalista huolehtiminen. Siinä yksi metodeista on eettinen kasvatus. Kuitenkaan mikään näistä artikkeleista ei käsittele sotilaspappien roolia sellaisena, jona valitsemani tutkimuskirjallisuus sen kuvaa. Tutkimuskirjallisuudessa sotilaspappeja kuvataan joukkona, joka sijoittuu sotilaiden ja siviilien väliin. Tämä asia ei kuitenkaan tule esille tutkimissani artikkeleissa. Sen takia artikkelien kuvaus sotilaspastorien roolista on erilainen verrattuna tutkimuskirjallisuuteen.

Sotilaspappien työnkuvan ja roolin ohella valitsemisani lehdissä kuvataan myös itse Vietnamin sota. Tämän kuvaamisen tarkastelu oli myös yhtenä tutkimuskysymyksenä, joka myös omalta osaltaan paljasti uusia puolia valitsemistani artikkeleista. Yleisesti ottaen lukemissani artikkeleissa suhtautuminen Vietnamin sotaan on melko positiivinen, eikä sota kohtaan esiinny avointa kritiikkiä. Lähes missään artikkelissa koko sota ei kommentoida juuri ollenkaan. Monissa tutkimusartikkeleissa Vietnamin sota kuvataan sotana, jossa Yhdysvallat pyrkii puolustamaan vietnamilaisia, joiden elämää Viet Cong terrorisoi. Artikkeleissa Yhdysvallat taistelee sivistyneesti ja Geneven sopimusten mukaisesti. Myöskään siviilit ja muut siviilit eivät joudu yhdysvaltalaisien taholta kärsimään millään tavalla ja sotavankeja kohdellaan kunnioittavasti. Minkäänlaisia väärinkäytöksiä ei ole Yhdysvaltojen osalta tapahtunut. Erityisesti *Army Digest* pyrkii peittelemään Yhdysvaltojen roolia sotarikoksissa, ja lehden mukaan Viet Cong on vastuussa julmuuksista. Tosiasiassa myös Yhdysvaltojen asevoimat sortuivat erilaisiin sotarikoksiin, joista yhtenä tunnetuimpana oli vuoden 1968 My Lai verilöyly. Joiltakin osin artikkelit pyrkivät antamaan Vietnamin sodasta jalon kuvan, jossa Yhdysvallat on oikealla asialla. Kuitenkaan nämä artikkelit eivät perustele sota vetoamalla esimerkiksi kommunisminvastaisuuteen, johon osa konservatiivisista kristityistä sen sijaan vetosi hyvin usein.

Sotilaspastorien työn ja roolin tutkiminen osana Vietnamin sota on mielestäni hyvin hedelmällistä ja hyödyllistä, sillä Vietnamin sota itsessään oli harvinaisen epäsuosittu sota. Samalla sotilaspapit olivat keskeisessä asemassa näkemässä tämän sodan seurauksia, joita olivat muun muassa kaatuneet ja vakavasti haavoittuneet sotilaat. Tämä oli vaikuttamassa merkittäväällä tavalla sotilaspastorien näkemykseen tästä sodasta. Sotilaspapit eivät myöskään kyenneet julkisesti kritisoimaan sota, vaan he joutuivat usein puolustamaan Yhdysvaltojen roolia siinä. Tämän tutkimuksen perusteella olisikin mielenkiintoista vertailla sotilaspastorien roolia Vietnamin sodassa ja esimerkiksi Afganistanin sodassa, sillä näitä on verrattu joskus toisiinsa.

Lähdeluettelo

Lehdistö

Beloin, Lillian S. "Vietnam Chaplain Moves With Troops". Catholic northwest progress. 25.8.1967

<https://washingtondigitalnewspapers.org/?a=d&d=CATHNWP19670825.2.23&srpos=1&e=01-1-1960-01-1-1969--en-20--1--txt-txIN-military+chaplain+and+vietnam+war----->

Chaplain tells of Vietnam war". Catholic Northwest Progress. Volume 68, number 38. 17.9.1965

<https://washingtondigitalnewspapers.org/?a=d&d=CATHNWP19650917.2.102&srpos=5&e=01-1-1960-01-1-1969--en-20--1--txt-txIN-military+chaplain+and+vietnam+war----->

Parsons, Timothy M. "Vietnam's circuit riders". U.S Army digest. 6-12/1969

<https://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=mdp.39015084468860&view=1up&seq=210&kin=2021&q1=chaplain>

Army Digest staff "Soldiers and chaplains in Vietnam". U. S Army digest. 612/1969

<https://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=mdp.39015084469165&view=1up&seq=885&kin=2021&q1=military%20chaplain>

Kaufman, Ben L. "Chaplain tells students their duty to serve" Jewish post & opinion.

2.5.1969 <https://idnc.library.illinois.edu/?a=d&d=CJP19690502-01.1.5&srpos=109&e=01-01-1965-31-12-1974--en-50--101--img-txIN-military+chaplain----->

Kinsolving, Lester. " Vietnam – chaplains dilemma" National City star news.

8.1.1970 <https://cdnc.ucr.edu/?a=d&d=NCSN19700108.2.39&srpos=25&e=-----197-en--20--21-byDA-txt-txIN-chaplain-----1>

Scharlemann, Martin. "Why chaplains?" The military chaplain. 9/1969

<https://ufdc.ufl.edu/AA00040581/00099/images/4>

Tutkimuskirjallisuus

Allit, Patrick. Religion in America since 1945. Columbia University Press. 2003

Gribble, Richard. Navy priest life of captain Jake Laboon. The Catholic University of America press. 2015

Johnston, Douglas. Us military chaplains: Redirecting a critical asset. Review of faith & international affairs. 2009

Johnson, James D. "Combat chaplain: A thirty year Vietnam battle". University of North Texas Press. 2001

Kallinen, Timo & Kinnunen, Taina. Etnografia. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. 2021

Karsten, Peter. *Encyclopedia of war and american societies*. Sage publications inc. 2005

Loveland, Anne & Piehlers, Kurt. *Change and conflict in the US army chaplain corps since 1945*. The University of Tennessee Press. 2014

Rajiv, Evan Rajan & Micthell, Lacy. "Constructing and remembering the My Lai massacre". Teoksessa Savelsberger, Joachim & King, Ryan (toim.) "American memories: Atrocities and the law". New York: Russel Sage foundation. 2011

Young, M. B. & Buzzanco, R. *A companion to the Vietnam War*. Blackwell Pub. 2002

Whitt, Jaqueline. *Bringing God to men: American military chaplains and the Vietnam war*. The university of North Carolina press. 2014

Internet-lähteet

History.com editors. "Vietnam war protests". 30.3.2020. history.com
<https://www.history.com/topics/vietnam-war/vietnam-war-protests>

Vietnam war memorial fund. "Chaplains in Vietnam". Luettu 4.10.2021
<https://www.vvmf.org/topics/chaplains/>

Washington digital newspapers. "About catholic northwest progress".
Luettu 7.11.2021
<https://washingtondigitalnewspapers.org/?a=cl&cl=CL1&sp=CATHNWP&e=-----en-20--1--txt-txIN----->

Editors of Encyclopedia Britannica. "Circuit rider". 18.11.2011. Luettu
<https://www.britannica.com/topic/circuit-rider>

Office of the historian. "U.S. Involvement in the Vietnam War: The Tet Offensive".
Luettu 15.3.2022
<https://history.state.gov/milestones/1961-1968/tet>

National medal of honor museum. "Nine chaplains awarded medal of honor". Luettu
5.2.2022 <https://mohmuseum.org/chaplains/>

History.com editors. "Vietnam war timeline". History.com. 26.3.2020. Luettu
5.2.2022 <https://www.history.com/topics/vietnam-war/vietnam-war-timeline>

Spector, Ronald H. "The Vietnam war and the media". Encyclopedia Britannica.
27.4.2016. Luettu 8.3.2022
<https://www.britannica.com/topic/The-Vietnam-War-and-the-media-2051426>

Journalism in action. "Vietnam: search for the truth". PBS newshour classroom.
Luettu 10.3.2022
<https://www.journalisminaction.org/case/vietnam>

Military one source. "The unit chaplain chaplain: Roles and responsibilities".
militaryonesource.mil. 28.11.2018. Luettu 12.3.2022
<https://www.militaryonesource.mil/family-relationships/spouse/getting-married-in-the-military/the-unit-chaplain-roles-and-responsibilities/>

Johnson, Lyndon B. "Remarks at a dinner meeting of the Texas electric cooperatives,
inc". 4.5.1965. Presidency.ucsb.edu Luettu 12.3.2022
<https://www.presidency.ucsb.edu/documents/remarks-dinner-meeting-the-texas-electric-cooperatives-inc>

National city star news. Newspapers.com. Luettu 14.3.2022
<https://www.newspapers.com/paper/national-city-star-news/18402/>

"Military chaplain". University of Florida. George A. Smathers libraries. Luettu
14.3.2022
<https://ufdc.ufl.edu/results?filter=creator:Military%20Chaplains%20Association%20of%20the%20United%20States>